

Република Србија
ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
-Комисија за јавну набавку у отвореном поступку-
Број: 404-61/19-015/3
21.02.2019. године
П о ж а р е в а ц

СВИМ ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ЛИЦИМА КОЈА СУ ПРЕУЗЕЛА КОНКУРСНУ ДОКУМЕНТАЦИЈУ

ПРЕДМЕТ: појашњење у вези са припремањем понуде за јавну набавку број 1/2019 (1.2.4 у Плану јавних набавки)

Заинтересовано лице које је преузело конкурсну документацију за јавну набавку услуга број **ЈН ОП 1/2019 (1.2.4 у Плану јавних набавки)- превоз ученика на територији града Пожаревца, ОРН 60130000** – услуге друмског путничког превоза за посебне намене, доставило је наручиоцу писани захтев путем поште дана 19.02.2018. године. Наведеним захтевом тражи се одговор на следећа питања:

У складу са чланом 63. ставом 2. ЗЈН овим путем тражимо од Градске управе града Пожаревца (у даљем тексту:Наручилац) додатне информације, појашњења и указујемо на неправилности и недостатке уочене у конкурсној документацији.

У конкурсној документацији на страни бр.15 за обе партије у тачки 6.1. финансијски капацитет је прописано да понуђач у претходне три обрачунске године (2016, 2017. и 2018.) није био у блокади дуже од 10 (десет) дана укупно.

- Решење Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки, број 4-00-954/2016 наводи неликвидност:

„... наручилац је у предметној конкурсној документацији... додатни услов неопходног финансијског капацитета дефинисао на кумулативан начин, тако што је, између осталог, захтевао да понуђач у периоду од три године пре објављивања позива за подношење понуда на Порталу јавних набавки није био неликвидан... наручилац у конкретном случају није указао на јасну логичку везу између додатног услова финансијског капацитета постављеног на наведени начин и предмета конкретне јавне набавке, те на разлоге из којих је одређени финансијски капацитет заиста неопходан за реализацију конкретне јавне набавке...“.

Док је у Решењу број 4-00-1081/2017 приказан пример пословног губитка:

„Наиме, прописивање захтева да потенцијални понуђач или члан у заједничкој понуди, није исказао пословни губитак у 2015. и 2016. години, по мишљењу Републичке комисије не може бити у логичкој вези са предметом јавне набавке... Ово из разлога што околност да ли су у својим интерним актима пословања понуђачи исказали негативан или пак позитиван финансијски резултат у претходној пословној години не може представљати одлучујући фактор који би био од утицаја на доказивање испуњености услова неопходног финансијског капацитета у складу са предметом јавне набавке у конкретной ситуацији, нити та околност у крајњој линији може бити од утицаја на утврђивање компетентности и успешности понуђача да изврше услуге које

су дефинисане као предмет ове конкретне јавне набавке, а која ће се реализовати у периоду који следи након закључења уговора и представља нову пословну годину.“

- Овде постављамо селедеће логичко питање: У каквој је вези прописани додатни услов са предметном јавном набавком и зашто је баш прописано десет дана?

У конкурсној документацији на страни бр.15 за обе партије у тачки 6.2. пословни капацитет је прописано да је у претходних 5 година (2014, 2015, 2016, 2017. и 2018. година) реализовао услуге превоза ученика у најмање 3 (три) различита града, општине или градских општина и да понуђач има усаглашен систем пословања са захтевима стандарда EN ISO-9001, ISO-14001 и OHSAS 18001. Овде износимо више примедби на додатне услов прописан конкурсним документацијама за обе партије:

- Сматрамо да је оваквим начином прописивања референци Наручилац прекршио ЗЈН јер није прописао да ли се та референца односи на ученике основних школа или ученике средњег образовања, јер како је прописано конкурсном документацијом не можемо да утврдимо на шта се односи.

- Да ли се са три референце испуњава услов за учешће у обе партије или је потребно доставити шест референци, јер то није ближе одређено у конкурсној документацији?

- Шта ако је понуђач у три града или шест градова (пошто не можемо логичким тумачењем да дођемо до закључка колико референци треба за колико градова) је обављао целокупан превоз путник али није ученика дали ће његова понуда бити одбијена као неприхватљива јер није обављао превоз ученика?

- Тражимо од Наручиоца зашто је неопходна референца у предметном поступку?

- Дали ће Наручилац признати референцу у којој је назначено да је понуђач обављао превоз предшколског узраста коју му је издала предшколска установа?

- Сматрамо да стандарди EN ISO-9001, ISO-14001 и OHSAS 18001 нису у вези са предметном јавном набавком и да су дискриминаторски, јер превозници имају решење Министарства саобраћаја о обављању линијског и ванлинијског саобраћаја у земљи, па тако постављамо логичко питање ако Министарство саобраћаја не тражи стандарде EN ISO-9001, ISO-14001 и OHSAS 18001 за издавање дозволе, на који начин то Наручилац тражи? Предлажемо Наручиоцу да овај услов обрише из конкурсне документације јер је дискриминаторски, а уколико не избрише тражимо детаљно образложење зашто остају и у каквој су вези са предметном јавном набавком?

У конкурсној документацији на страни бр.15 за обе партије у тачки 7. Кадровски и технички капацитет је прописано следеће:

7.1. одговарајући технички капацитет:

- да на основу власништва или уговора о закупу/лизингу располажеса најмање 20 соло аутобуса (градских, приградских или међуградских) који нису старији од 10 година од дана отварања понуда;

- да располаже сервисном радионицом за техничко одржавање возила или да има уговор о пословно-техничкој сарадњи са једном таквом радионицом;

7.2. довољан кадровски капацитет:

- да има у радном односу на неодређено време најмање 10 запослених возача аутобуса са положеном „Д“ категоријом и искуством од најмање 5 година у тој категорији

Прописивањем оваквих услова Наручилац је прекршио члан 10., члан 12. ЗЈН из више разлога:

- Постављамо питање зашто је неопходно да за реализацију предметне набавке (уколико се конкурише за обе партије) 40 соло аутобуса, јер за реализацију предметне набавке (за обе партије) по нашем мишљењу треба далеко мањи број? Тражимо детаљно образложење од Наручиоца зашто је потребно 40 соло аутобуса и на којим ће се дестинацијама обрађати 40 аутобуса, јер из спецификације се јасно и недвосмислено види да не треба толико аутобуса за реализацију предметне јавне набавке.

- Постављамо питање Наручиоцу зашто нису прописани код техничког капацитета комби превози или минибусеви, јер се из саме спецификације јасно и недвосмислено види да превоз може да се врши и комби превозом и минибусевима на појединим дестинацијама?

- Правилником о техничком прегледу возила („Сл. гласник РС“, бр.31/2018 и 70/2018) су прописани услови о техничком прегледу и услови које возило мора да испуњава да би могло да прође технички преглед како би могло да се користи у саобраћају. Уколико возило не испуњава услове из Правилника о техничком прегледу не може се користити у саобраћају. Возило које је старости 15 година и које је прошло технички преглед и које се користи у саобраћају и које испуњава све законске услове за употребу може се користити у саобраћају али не и код Наручиоца, јер је Наручилац дао себи за право да пропише старосну границу од десет година.

Тражимо образложење од Наручиоца да нам објасни зашто је прописана старосна граница од десет година за аутобусе и које је то логично образложење зашто је прописана старосна граница за аутобусе?

- Постављамо питање код додатног услова који је прописан за сервисну радионицу шта се ради у ситуацију уколико је објект у поступку легализације, јер тада не постоји законска могућност да буде у пописној листи?

- Прописивањем додатног услова у конкурсној документацији који се односи на кадровски капацитет где се тражи 20 возача (уколико се конкурише за обе партије) који морају бити у радном односу на неодређено време је грубо кршење позитивно правних прописа Републике Србије, истичемо:

1. Члан 31. став 1. Закона о раду прописује да се уговор може закључити на одређено и неодређено време, члан 37 Закона о раду регулише закључивање радног односа на одређено време. Запослени на одређено време има иста права као запослени на неодређено време

2. Законом о раду у члану 39 је регулисано закључивање радног односа непуним радним временом, које може бити на одређено и неодређено време.

3. Чланом 202. Закона о раду је дефинисан допунски рад. Запослени ангажован уговором о допунском раду има иста права и обавезе као и запослени на одређено време.

4. Постављамо питање Наручиоцу како ће се ценити доказ који поднесе понуђач само М образац за запосленог, јер закон о раду дозвољава фактички радни однос, без потписивања уговор о раду и тада се сматра да је уговор закључен на неодређено време?

5. Пракса Републичке комисије за заштиту права ја апсолутно против додатног услова на начин како је у предметном поступку јавне набавке прописао Наручилац. У Решењу Републичке комисије број 4-00-210/2015 наведено је: *„Републичка комисија сматра да је наручилац захтевом да понуђач мора да има најмање 5 преводилаца запослених на неодређено време ограничио конкуренцију међу понуђачима, чиме је искључио могућност учествовања у поступку јавне набавке оним понуђачима који таква лица ангажују по другом правном основу у складу са законом којим се уређују радни односи, нпр. уговора о повременим и привременим пословима, уговора о делу.“*

С тим у вези...

„Републичка комисија указује да правни основ ангажовања кадрова не утиче на квалитет извршења предмета јавне набавке, односно да није од значаја за испуњење предмета јавне набавке по ком основу ће бити ангажовани захтевани кадрови.“

Питање основа ангажовања кадрова је јасно. Строго условљање те недозвољавање одређених врста ангажовања кадрова није дозвољено. Наручилац мора водити рачуна и да приликом прописивања услова кадровског капацитета наве све законом предвиђене начине ангажовања лица обзиром да је Решењем број 4-00-1077/2017 објашњено да уколико наручилац наведе део правних основа за ангажовање кадрова али нешто пропусти, то представља оправдан основ за подношење захтева за заштиту права.

У вези са прописивањем додатних услова кадровског капацитета, Републичка комисија је Решењем број 4-00-2569/2015 нагласила и обавезу наручиоца да образложи захтеве за ангажовање извршилаца наведених у конкурсној документацији, да наведене шта захтевана лица треба да раде и да докаже да се без ангажовања наведених лица предметна јавна набавка не би могла реализовати.

У Решењу Републичке комисије бр.4-00-4569/2015 стоји:

„...наручилац приликом постављања додатних услова исте мора одредити тако да стоје у логичкој вези са предметом јавне набавке, те да не буду дискриминаторски и да, као такви, не ограничавају конкуренцију. То даље значи да услови које наручилац предвиди у конкурсној документацији морају бити у логичкој вези са предметом јавне набавке, те да заиста буду неопходни за реализацију конкретне јавне набавке“.

Слично је речено и у Решењу број 4-00-954/2016:

„Наручилац мора учинити извесним оправданост присуства прописаних додатних услова у сваком конкретном поступку јавне набавке. У одређивању додатних услова за учествовање у поступку јавне набавке, наручилац пре свега

полази од својих објективних потреба, те повезаности истих са предметом јавне набавке“.

Потенцијални понуђач овим путем скреће пажњу Наручиоцу, да у складу са горе наведеним измени додатне услове, јер је прописивањем оваквих додатних услова ограничио конкуренцију на једног понуђача, да пропише услове уколико понуђач конкурише за једну партију шта треба да испуњава, а шта уколико конкурише за обе партије (на транспарентан начин и у складу са условима који су у гогичкој вези са предметном јавном набавком) тј . да изврши измену конкурсне документације и да продужи рок за отварање понуда.

Такође скрећемо пажњу Наручиоцу на могућност да конкурсном документацијом може прописати да се сви додатни и обавезни услови доказују изјавом, па да на позив Наручиоца понуђачи који су учествовали у поступку доставе тражене доказе.

У вези са наведеним, а у складу са чланом 63.став 3. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 124/12, 14/15 и 68/15) обавештавамо заинтересовано лице следеће:

ОДГОВОР:

1. Прописани услов у погледу неопходног финансијског капацитета са становишта наручиоца у логичко је вези са предметом јавне набавке јер понуђач који је дужи временски период у блокади неће бити у могућности да реализује уговор. Наручилац је одредио период од десет дана као минимални период дана у блокади који може да се толерише јер је желео да омогући учешће у поступку већем броју понуђача. Из наведеног следи закључак да је наведени захтев наручиоца у интересу понуђача.
2. Прописани услов у погледу неопходног пословног капацитета да је понуђач у претходних 5 година (2014, 2015, 2016, 2017. и 2018. година) реализовао услуге превоза ученика у најмање 3 (три) различита града, општине или градских општина односи се на **услуге превоза ученика** без обзира на то да ли похађају основну или средњу школу. Наручилац претпоставља да је потенцијалним понуђачима познат термин «ученик» што етимолошки што у контексту предметне јавне набавке.

Услов у погледу неопходног пословног капацитета испуњен је са три референце за обе партије.

3. Чланом 76. став 2. Закона о јавним набавкама прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке. Смисао одређивања додатних услова јесте да наручилац буде сигуран да ће уговор закључити са понуђачем који има капацитете да успешно реализује предметни уговор и то је био једини мотив којим се овај наручилац руководио приликом одређивања додатног услова у погледу пословног капацитета. Пословни капацитет свакако представља један од показатеља озбиљности понуђача и исти је одређен зависно од чињенице шта је предмет конкретне јавне набавке. Обавеза да додатни услови не дискриминишу понуђаче не значи да постављене услове може и мора да испуни сваки понуђач који се бави предметном јавном набавком, већ је смисао одређивања тих услова да у поступку учествују само понуђачи који су за то квалификовани и способни. **Као доказ о неопходном пословном капацитету тражен је услов да су реализоване услуге превоза ученика управо због специфичности**

предмета набавке, а из разлога обављања превоза ученика на начин који ће у потпуности задовољити све захтеве у погледу поузданости, сигурности и безбедности.

Наручилац неће признати референцу у којој је назначено да је понуђач обављао превоз деце предшколског узраста јер није у складу са захтевом из конкурсне документације.

4. Стандарди помажу организацијама да успоставе и/или провере квалитет процеса пружања и коришћења услуга приватног обезбеђења, као и да процене безбедносне ризике и на адекватан начин имплементирају резултате те процене.

На интернет страници Института за стандардизацију Србије, стандард ISO 9001 дефинисан је као светски стандард за менаџмент квалитетом, који омогућава континуирано праћење и менаџмент квалитетом у свим пословним операцијама. Може се користити од стране било које организације, без обзира на величину и делатност. Овај стандард се заснива на процесном приступу, уз континуирано побољшање процеса. У пословној пракси потврђено је да примена овог стандарда може да доведе до веће ефикасности, уштеде ресурса и повећања профита. Такође, организовање пословних процеса у складу са захтевима SRPS ISO 9001 мотивише запослене, проширује пословне могућности и повећава степен задовољства купаца. Овај стандард специфицира захтеве за систем менаџмента квалитетом када организација:

а) треба да покаже своју способност да доследно обезбеђује производ који испуњава захтеве корисника и одговарајућих закона и прописа и

б) има за циљ да повећа задовољење корисника ефективном применом система, укључујући процесе сталног побољшавања система, као и доказивање усаглашености са захтевима корисника и одговарајућих закона и прописа. ISO 9001 је најпопуларнији светски стандард за менаџмент квалитетом, који омогућава континуирано **праћење и менаџмент квалитетом у свим пословним операцијама – што за Наручиоца представља додатну сигурност да ће понуђач у свим пословним операцијама поштовати услове које је Наручилац прописао конкурсном документацијом и уговором.**

Безбедност и здравље на раду већ одавно је предмет законске регулативе али и међународног стандарда OHSAS 18001 – Систем менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду.

Систем менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду представља део укупног система управљања организације који се користи да развије и примени политику здравља и безбедности на раду и управља својим опасностима по здравље и безбедност на раду.

Да би се на адекватан начин примењивао стандард OHSAS 18001 неопходно је идентификовати све могуће опасности, проценити висину њиховог утицаја и дефинисати начин на који ће се контролисати. У складу са тим формулишу се циљеви који морају бити у складу законском регулативом јер је један од посебних захтева стандарда управо комплетна усаглашеност са законском регулативом у држави у којој се обавља делатност. Из циљева проистичу и програми који дефинишу начине и динамику њихове реализације. Ако се пословодство на адекватан начин фокусира на имплементацију и примену стандарда OHSAS 18001, примена OHSAS система доноси бројне користи међу којима су:

- Виши ниво продуктивности запослених,
- Смањење повређивања и професионалних обољења запослених,
- Смањење трошкова услед одласка запослених на боловања,

- Смањење трошкова услед оштећења на опреми и/или имовини,
- Повећање угледа организације и поверења клијената.

Инцидентне ситуације, повреде на раду и професионална обољења нису само непријатност за запослене и њихове породице већ и за послодавце који кроз трошкове од штете на имовини и опреми, трошкове лечења повређених, застоја производње и слично могу имати озбиљне новчане губитке. Послодавци пословно и морално имају дужност да обезбеде све услове да се минимализује или уклони ризик од повређивања и разбољевања запослених.

Из наведених разлога наручилац сматра да наведени додатни услов није дискриминишући и да постоји логичка веза која се огледа у природи предмета јавне набавке и могућности да се одабере понуда квалификованог и способног понуђача који ће моћи успешно да реализује уговор.

Велики број потенцијалних понуђача на тржишту поседује тражене сертификате чиме је обезбеђена конкуренција и испоштовано једно од основних начела Закона о јавним набавкама-начело обезбеђивања конкуренције.

5. Смисао одређивања додатних услова јесте да наручилац буде сигуран да ће уговор закључити са понуђачем који има капацитете да успешно реализује предметни уговор и то је био једини мотив којим се овај наручилац руководио приликом одређивања додатног услова у погледу техничке опремљености. Техничка опремљеност свакако представља један од показатеља озбиљности понуђача и исти је одређен зависно од чињенице шта је предмет конкретне јавне набавке. Обавеза да додатни услови не дискриминишу понуђаче не значи да постављене услове може и мора да испуни сваки понуђач који се бави предметном јавном набавком, већ је смисао одређивања тих услова да у поступку учествују само понуђачи који су за то квалификовани и способни. Као доказ о одговарајућем техничком капацитету није тражено 40 соло аутобуса већ 20 соло аутобуса (градских, приградских или међуградских) који нису старији од 10 година од дана отварања понуда за Партију 1 и Партију 2. Број аутобуса за једну и другу партију се не сабира тако да услов испуњава и понуђач који достави доказе да поседује исте аутобусе за обе партије. Старосна граница од 10 година је прописана из разлога обезбеђења сигурности и безбедности деце као најмлађих учесника у саобраћају. Наручилац ће размотрити могућност за померање старосне границе али је питање зашто заинтересовано лице инсистира на старости од 15 година када то може бити и 20 или више година обзиром да у позитивним прописима нема ограничења за ову врсту превоза?
6. Чињеница да је објекат у поступку легализације не утиче на обавезу сачињавања пописне листе.
7. Наручилац није поставио захтев да понуђач има у радном односу 20 возача на неодређено време већ да има у **радном односу на неодређено или одређено време** најмање 30 запослених возача аутобуса са положеном „Д“ категоријом и искуством од најмање 5 година у тој категорији. Овај захтев у погледу **броја** возача је последица ненамерне грешке у писању коју ће наручилац исправити. Сви облици радног ангажовања у складу са Законом о раду не могу се прихватити јер се ради о специфичној делатности која се не може упоредити у радноправном смислу са

ангажовањем преводилаца на које се заинтересовано лице позива као пример ограничавања конкуренције.

8. Захтев Наручиоца у погледу додатних услова је оправдан, примерен околностима конкретне набавке и не отежава припрему понуде, обзиром да је наручилац тај који приликом сачињавања конкурсне документације одређује да ли се услови доказују изјавом или конкретним доказима и притом може тражити од понуђача да неке услове докажу изјавом, а неке конкретним доказима. Одредбама Закона о јавним набавкама прописано је да наручилац у конкурсној документацији **може** одредити да се испуњеност услова доказује достављањем изјаве којом понуђач под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да испуњава услове, али то је само могућност коју наручилац у конкретном случају није искористио јер сматра да то није примерено предмету јавне набавке.

Обзиром да је чланом 63. став 5. Закона о јавним набавкама ("Службени гласник РС", бр. 124/12, 14/15 и 68/15) прописано да ако наручилац измени или допуни конкурсну документацију осам или мање дана пре истека рока за подношење понуда, наручилац је дужан да продужи рок за подношење понуда и објави обавештење о продужењу рока за подношење понуда, обавештавамо вас да је рок за подношење понуда за јавну набавку број **ЈН ОП 1/2019 (1.2.4 у Плану јавних набавки)- превоз ученика на територији града Пожаревца, ОРН 60130000 – услуге друмског путничког превоза за посебне намене, продужен.**

Крајњи рок за подношење понуда је 1. март 2019. године до 12,00 часова.

Радно време писарнице за непосредно подношење понуде је сваког радног дана од 7,30-15,30 часова.

Јавно отварање понуда за Партију 1, ће се обавити 1. марта 2019. године у 12,30 часова, у просторијама Градске управе града Пожаревца, ул. Дринска бр. 2, уз присуство овлашћених представника заинтересованих понуђача.

Јавно отварање понуда за Партију 2, ће се обавити 1. марта 2019. године у 13,00 часова, у просторијама Градске управе града Пожаревца, ул. Дринска бр. 2, уз присуство овлашћених представника заинтересованих понуђача.

Ово појашњење и измењену конкурсну документацију са обавештењем о продужењу рока за подношење понуда у складу са чланом 63. став 3. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС", бр. 124/12, 14/15 и 68/15) наручилац објављује на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници www.pozarevac.rs.

КОМИСИЈА ЗА ЈАВНУ НАБАВКУ У ОТВОРЕНОМ ПОСТУПКУ